

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΘΥΜΑΤΩΝ
ΝΑΖΙΣΜΟΥ
ΔΙΣΤΟΜΟΥ

***"ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ": ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΙΑΣ, ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΑΙ
ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ
ΣΤΟΝ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ***

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ 31/5 – 2/6/2024

Δίστομο, Πνευματικό Κέντρο Αγίου Νικολάου

ΔΙΣΤΟΜΟ, 80 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΦΑΓΗ

ΔΗΜΟΣ ΔΙΣΤΟΜΟΥ ΑΡΑΧΩΒΑΣ ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ

Συνδιοργάνωση: Εταιρεία Σύγχρονης Ιστορίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑΣ

”Αντίποινα” : πρακτικές βίας, επιβολής και νομιμοποίησης των εγκλημάτων πολέμου στον Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΪΟΥ

20:00	<p>Προβολή της βραβευμένης ταινίας τεκμηρίωσης με τίτλο “The Every man/woman”, σε σκηνοθεσία του εκπαιδευτικού και συγγραφέα Γιώργου Λούκα, με καταγωγή από το Δίστομο. Η ταινία αποτελεί το οδοιπορικό του δημιουργού στον δρόμο των προσφύγων από την Τουρκία μέχρι το Στρασβούργο (https://www.thesslife.gr/index.php/taxonomy/term/2558)</p> <p>Συζήτηση</p> <p>Πνευματικό Ενοριακό Κέντρο Αγίου Νικολάου, Δίστομο</p>
-------	---

ΣΑΒΒΑΤΟ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ

12:00 – 12:15	<p>Προσέλευση</p> <p>Πνευματικό Ενοριακό Κέντρο Αγίου Νικολάου, Δίστομο</p>
12:15 – 12:30	<p>Καλωσόρισμα – Χαιρετισμός:</p> <p>Ιωάννης Σταθάς, Δήμαρχος Διστόμου Αράχωβας Αντίκυρας</p> <p>Γιώργος Καραμανώλης, Συνιδρυτής & Υπεύθυνος Τεχνολογίας και καινοτομίας Crowdpolicy</p> <p><i>Ψηφιακή πλατφόρμα Διστόμου, καλές πρακτικές για την καινοτομία, τον πολιτισμό και την τοπική ανάπτυξη</i></p>
12:30 – 13:00	<p>Παναγιώτα Κορλέτη, Μελίνα Πελεκάνου Ομάδα Δημιουργικού και σχεδιασμού Καινοτόμων εφαρμογών Crowdpolicy - Παρουσίαση ψηφιακής πλατφόρμας:</p> <p><i>«Δίστομο, 80 χρόνια από τη Σφαγή: Διαδρομή Μνήμης. Ίχνη και μαρτυρίες στον χώρο»</i></p>
13:00 – 13:15	<p>Συζήτηση</p>
13:15 – 13:30	<p>Καφές</p>
13:30 – 14:30	<p>1^η Συνεδρία: «Αντίποινα» στον Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο: εισαγωγή σ’ ένα ειδικό εγκλημα πολέμου</p> <p>Συντονίστρια: Λη Σαράφη, Δρ Ιστορίας Πανεπιστημίου Sussex</p>
13:30 – 13:45	<p>Μιχάλης Λυμπεράτος, Δρ Σύγχρονης Ιστορίας – συγγραφέας</p> <p><i>«Αντίποινα» και μαζικές σφαγές: ο άφευκτος τρόπος πολέμου ενός στρατού Κατοχής. Η περίπτωση της Ελλάδας και του Γερμανικού στρατού στον Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο</i></p>

13:45 – 14:00	Προκόπης Παπαστράτης , Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας Παντείου Πανεπιστημίου <i>Η αντίσταση, τα «αντίποινα» των κατακτητών και η στάση των Βρετανών</i>
14:00 – 14:15	Γιώργος Μαργαρίτης , Καθηγητής Σύγχρονης Πολιτικής και Κοινωνικής Ιστορίας, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ <i>Δημογραφική Μηχανική και Αντίποινα</i>
14:15 – 14:30	Συζήτηση
14:30 – 15:30	2^η Συνεδρία: Οι πρακτικές των στρατών κατοχής και ο αντίκτυπός τους στον μεταπολεμικό κόσμο Συντονιστής: Μιχάλης Λυμπεράτος , Δρ Σύγχρονης Ιστορίας – συγγραφέας
14:30 – 14:45	Ειρήνη Λαγάνη , Ομότιμη Καθηγήτρια Νεότερης Ιστορίας Παντείου Πανεπιστημίου <i>Ελληνική Αντίσταση: Μνήμη και Λήθη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στα πλαίσια των ελληνο-γερμανικών σχέσεων</i>
14:45 – 15:00	Μαρία Σπηλιωτοπούλου , Διευθύντρια Ερευνών ΚΕΙΝΕ Ακαδημία Αθηνών <i>Αμφισβητώντας την αποτελεσματικότητα των αντιποίνων στην Ελλάδα: η έκθεση του Ιταλού στρατηγού Peche</i>
15:00 – 15:15	Λέανδρος Μπόλαρης , Ιστορικός ερευνητής, <i>Από τον μύθο της καθαρής Βέρμαχτ στον μύθο του "πιο ηθικού στρατού στον κόσμο"</i>
15:15 – 15:30	Συζήτηση
15:30 – 16:00	Διάλειμμα – Ελαφρύ γεύμα
16:00 – 17:00	3^η Συνεδρία: Τα «αντίποινα» και οι σφαγές στην Ευρώπη Συντονίστρια: Βασιλική Λάζου , Δρ Ιστορίας, Διδάσκουσα Τμήματος Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ
16:00 – 16:15	Λη Σαράφη , Δρ Ιστορίας Πανεπιστημίου Sussex <i>Η πολιορκία του Λένινγκραντ και η πείνα ως όπλο εξόντωσης ενός "κατώτερου" λαού</i>
16:15 – 16:30	Δόμνα Κόφφα , Ιστορικός, μεταδιδακτορική ερευνήτρια Εθνικού Ιδρύματος Κοινωνικών Επιστημών & Γιώργος Μιχαηλίδης , Δρ Ιστορίας Παντείου Πανεπιστημίου <i>Ναζιστικά Αντίποινα και προπαγάνδα στη Γιουγκοσλαβία</i>
16:30 – 16:45	Ρήγας Ραυτόπουλος , Δρ Ιστορίας, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Università Degli Studi Roma Tre <i>Η γερμανική κατοχή στην Ιταλία. Τα αντίποινα και οι σφαγές (1943-1945)</i>
16:45 – 17:00	Συζήτηση
17:00 – 18:00	4^η Συνεδρία: Βία και μέθοδοι επιβολής του Γερμανικού στρατού Συντονιστής: Γιώργος Μιχαηλίδης , Δρ Ιστορίας Παντείου Πανεπιστημίου
17:00 – 17:15	Θοδωρής Παντίσκας , MSc Νεότερης Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων <i>Ο χαρακτήρας και η δράση των Waffen - SS στην κατεχόμενη Ευρώπη</i>

17:15 – 17:30	Βασιλική Λάζου , Δρ. Ιστορίας, Διδάσκουσα Τμήματος Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ <i>Η μεθοδική καταστροφή της υλικής βάσης της Αντίστασης ως μέσου καθυστόταξης του πληθυσμού στις δυνάμεις του Άξονα (Νοέμβριος 1943-Οκτώβριος 1944)</i>
17:30 – 17:45	Βασίλης Μόσχος , Μεταδιδακτορικός ερευνητής Σύγχρονης Ιστορίας Παντείου Πανεπιστημίου <i>Τα μπλόκα στις πόλεις: μηχανισμοί, αποτελέσματα και επιδιώξεις των αντιθέσεων και των διακυβευμάτων προ της Απελευθέρωσης</i>
17:45 – 18:00	Συζήτηση
18:00 – 18:15	Διάλειμμα – καφές
18:15 – 19:00	5^η Συνεδρία: Τα αποτυπώματα της βίας στην ψυχή και το σώμα Συντονίστρια: Βασιλική Κόκκοτα , Φιλολόγος, MSc Δημόσιας Ιστορίας
18:15 – 18:30	Κατερίνα Λυμπεράτου , Ψυχολόγος, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ <i>Η δυναμική των "αντιποίνων": ψυχολογικές προσεγγίσεις για την αποτελεσματικότητα του φόβου ως μέσου ελέγχου</i>
18:30 – 18:45	Αμαλία Παπαϊωάννου , Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια του Μουσείου Θυμάτων Ναζισμού Διστόμου <i>«Αφού τις εβίασαν επανειλημμένως, έσχισαν δια μαχαιρών τας κοιλίας των». Το γυναικείο σώμα ως πεδίο άσκησης της ναζιστικής βίας</i>
18:45 – 19:00	Συζήτηση

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ

11:00 – 13:00	Ίχνη και μαρτυρίες της Σφαγής στον χώρο Ιστορικός Περίπατος στο Δίστομο, με σημείο αφετηρίας το Αρχαιολογικό Μουσείο και τερματισμού την Πλατεία Εθνικής Αντίστασης, όπου θα γίνει η υποδοχή και η βράβευση των δρομέων του αγώνα δρόμου που διεξάγεται στο πλαίσιο των Εκδηλώσεων Μνήμης της Σφαγής, με τίτλο «40^{ος} Δρόμος Θυσίας» Ανάπαυλα στα καφενεία της πλατείας
13:00 – 14:30	6^η Συνεδρία: Μαρτυρικοί Τόποι. Μνήμη και Τραύμα Συντονίστρια: Βασιλική Λάζου , Δρ. Ιστορίας, Διδάσκουσα Τμήματος Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ
13:00 – 13:15	Δημήτρης Βλαχοπάνος , Φιλολόγος – συγγραφέας, Πρόεδρος του Ομίλου Μελέτης Ολοκαυτώματος Κομμένου <i>1^η Μεραρχία Εντελβαίς στην Ήπειρο και εκκαθαριστικές επιχειρήσεις, η περίπτωση του μαρτυρικού Κομμένου</i>

13:15 – 13:30	Βασιλική Κόκκοτα , Φιλολόγος, MSc Δημόσια Ιστορία, <i>Υπάτη 17 Ιουνίου 1944: μνημονεύοντας το τραύμα</i>
13:30 – 13:45	Ειρήνη Ρηνιώτη , Ποιήτρια-Επιμελήτρια της Μάντρας Μπλόκου Κοκκινιάς <i>Κοκκινιά: Προσφυγιά και Αντίσταση. Μάντρα Μπλόκου Κοκκινιάς: ένας σύγχρονος Τόπος για την επιβίωση και την αναβίωση της μνήμης</i>
13:45 – 14:00	Θεόδωρος Χαμακιώτης , Πρόεδρος του Δ.Σ. του Δημοτικού Μουσείου Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, Σάββας Καζάνης , Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος <i>Οι Γερμανικές Επιχειρήσεις στην Επαρχία Καλαβρύτων το 1943</i>
14:00 – 14:15	Αμαλία Παπαϊωάννου , Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια του Μουσείου Θυμάτων Ναζισμού <i>Η συγκρότηση του αρχείου του Μουσείου Θυμάτων Ναζισμού Διστόμου</i>
14:15 - 14:30	Συζήτηση
14:30 – 15:00	Διάλειμμα – ελαφρύ γεύμα
15:00 – 16:30	7^η Συνεδρία: Δίστομο, 80 χρόνια από τη Σφαγή: Δημόσια Ιστορία και Μνήμη. Συντονίστρια: Αμαλία Παπαϊωάννου, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια του Μουσείου Θυμάτων Ναζισμού
15:00 – 15:15	Έλενα Γκοτσίνα , Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, Επιμελήτρια Αθηναϊκού Μουσείου του «Συλλόγου των Αθηναίων», Στέφανος Μαζαράκης-Αινιάν , Πολιτικές επιστήμες και Ιστορία, Μουσειολόγος, Υπαξιωματικός Λ.Σ-ΕΛ.ΑΚΤ, Ασημίνα Παπαστεργίου , Βιβλιοθηκονόμος-Μουσειολόγος, Γεωργία-Φανή (Ζέφη) Σκούρα , Ιστορικός-Μουσειολόγος, Βιβή Φωτοπούλου , Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, υπό την επίβλεψη της Δρ. Κατερίνα Δερμιτζάκη , Ιστορικού-Μουσειολόγου, ΕΔΙΠ, Τμ. Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης, ΕΚΠΑ. <i>Διαμόρφωση ψηφιακών εκθεμάτων για το Μουσείο Θυμάτων Ναζισμού Διστόμου*</i>
15:15 – 15:30	Κυριακή Καλπακίδου , Μουσειολόγος, Σάτσα Κασίμη , Μουσειολόγος, υποψήφια διδάκτορας του Τμήματος Ιστορίας & Εθνολογίας, ΔΠΘ, Λαμπρινή Μακρή , Μουσειολόγος, Δήμητρα-Κυβέλη Μπαρμπουδή , Μουσειολόγος, Όλια Ντακογιάννη , Μουσειολόγος, Μαρία-Ηλέκτρα Τσίντου , Μουσειολόγος, υπό την επίβλεψη της Νάντιας Μαχά , Επίκουρης Καθηγήτριας Λαογραφίας, Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας, ΔΠΘ <i>«Δέκα αντικείμενα – δέκα ιστορίες» Διαμόρφωση μουσειοσκευής για το Μουσείο Θυμάτων Ναζισμού Διστόμου*</i>
15:30 – 15:45	Βαρβάρα Βαλάκου , Αρχιτέκτων Μηχανικός-MSc Προστασία Μνημείων - Μουσειολόγος Αλεξία Γαγλία , Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος Αναστασία-Χριστίνα Ζαμπέλα , Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, Μαρία Μαυροειδή , Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, Διπλωματούχος Ξεναγός, Εύα Μπάδα , Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, υπό την επίβλεψη της Μαρίας Φλώρου , Αρχαιολόγου-Μουσειολόγου, Υπεύθυνης Τομέα Βιομηχανικού Μουσείου, Τεχνόπολης Δήμου Αθηναίων <i>Πρόταση ανάδειξης και επανάχρησης του πρώην οικισμού εργατικών κατοικιών Μπάρλου στο Δίστομο*</i>

15:45 – 16:00	<p>Αντονέλλα Κατρίνη, Συντηρήτρια αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, ΠΜΣ "Συντήρηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς" ΠΑΔΑ, υπό την επίβλεψη της Βασιλικής Αργυροπούλου, Καθηγήτριας Συντήρησης Μεταλλικών Αντικειμένων & Διευθύντριας του Εργαστηρίου Μελέτης και Συντήρησης Αρχαίων και Νεότερων Πολιτιστικών Αγαθών του ΠΑΔΑ</p> <p><i>Μελέτη και διατήρηση όπλου από μαρτυρικό χωριό: Η περίπτωση της ξιφολόγχης από το Μουσείο Θυμάτων Ναζισμού του Διστόμου</i></p>
16:00 – 16:15	<p>Ελισάβετ Αργυροπούλου, Αρχιτέκτονας-Μηχανικός, Αλεξάνδρα Ζαράνη, Αρχιτέκτονας-Μηχανικός & Ελεωνόρα Καραβάνη, Αρχιτέκτονας-Μηχανικός</p> <p><i>"Χαρακιά στο Χρόνο". Πρόταση για Μουσείο Μνήμης Θυμάτων Ναζισμού στο Δίστομο</i></p>
16:15 – 16:30	Συζήτηση
16:30 – 17:00	Καφές
18:00	<p>«Η ιστορία του τόπου μου. Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Μαρτυρίες», παρουσίαση του προγράμματος τοπικής ιστορίας από την Διευθύντρια του Γυμνασίου Διστόμου, Χαϊδούλα Τσακνάκη (ΠΕ80), τις εκπαιδευτικούς Χριστίνα Μάστορα (ΠΕ02), Ζωή Παπαλουκά (ΠΕ04.05)) & τους μαθητές: Θεοδώρα Ζήση, Χαρίδημος-Παναγιώτης Καλλιμάνης, Άγγελος Λουκάς, Γεώργιος-Ανάργυρος Μακρυγιάννης, Σταματία Πρέντι, Μαρία Πρέντι, Εμιλιάνο Πρέντι, Μαρία-Χρύσα Δαλιάνη, Νικολέτα Σφοντούρη, Κωνσταντίνα Τσεκούρα, Μαρία Αργυρίου, Σοφία Καρούζος, Χριστίνα Τρόκα, Χρυσούλα Κοτρόγιαννου, Χριστίνα Λούκα, Λυδία-Ιωάννα Μπούρα, Χριστίνα-Ευφροσύνη Πίτσου, Ασημίνα Τρόκα, Ευφροσύνη Φάλκου, Κλαούντια Χότζα.</p> <p>Τεχνική υποστήριξη: Σιμιτζή Δέσποινα</p>
21:00	<p>«Το Σημάδι», Θεατρική παράσταση από το «Θεατρικό Εργαστήρι Γιαννιτσών» σε σκηνοθεσία του Βασίλη Δεμιρτζόγλου, βασισμένη στο ιστορικό γεγονός της ομαδικής εκτέλεσης κατοίκων των Γιαννιτσών από τις γερμανικές δυνάμεις κατοχής στις 14 Σεπτεμβρίου 1944</p> <p>Αμφιθέατρο Μουσουλίου, Δίστομο</p>

*Οι πρώτες τρεις ομιλίες της 7ης Συνεδρίας: Δίστομο, 80 χρόνια από τη Σφαγή: Δημόσια Ιστορία και Μνήμη έχουν ως θεματικές ξεχωριστές εργασίες που εκπονήθηκαν διαδοχικά, από το 2019 έως το 2022, στο πλαίσιο του μαθήματος «Μελέτες Ειδικών Περιπτώσεων Μουσείων και Μνημείων» του ΠΜΣ «Μουσειακές Σπουδές», ΕΚΠΑ, με

συντονιστή τον καθ. Γιώργο Παναγιάρη, Τμ. Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και Αν.Συντονίστρια την Κατερίνα Δερμιτζάκη, Τμ. Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης, ΕΚΠΑ, με την αρωγή της Αμαλίας Παπαϊωάννου, Αρχαιολόγου, Επιμελήτριας του Μουσείου Θυμάτων Ναζισμού.